

Odjek svjedoka

i

svjedočenja

Pilot studija o dugoročnom uticaju
svjedočenja na svjedoke koji su bili pozvani
da svjedoče pred Tribunalom

Služba za žrtve i svjedoke (SŽS) Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (Tribunala) u saradnji sa Univerzitetom North Texas (UNT) je lansirala pilot studiju o dugoročnom uticaju svjedočenja na svjedoke koji su bili pozvani da svjedoče pred Tribunalom o zločinima počinjenim u bivšoj Jugoslaviji. Ova brošura ima za cilj da pruži učesnicima osnovne informacije o razlozima pokretanja pilot studije i na šta se ona odnosi.

Zbog čega se sprovodi ova studija?

Veliki broj svjedoka je iskusio i/ili bio svjedokom traumatičnih događaja tokom sukoba u bivšoj Jugoslaviji, zbog čega su bili pozvani da svjedoče. Biti svjedok pred jednim međunarodnim sudom može biti teško iskustvo. Ova pilot studija SŽS-a ima za cilj da stekne bolji uvid u iskustva svjedoka i dugoročni uticaj koji proces svjedočenja može da ima na njih. To bi trebalo doprinijeti boljem razumijevanju potreba svjedoka i poboljšanju usluga podrške, kako bi se te potrebe mogle zadovoljiti. Pilot studija SŽS-a je uvodni dio većeg Projekta naknadnog kontaktiranja svjedoka u okviru kojeg SŽS namjerava kontaktirati sve svjedoke koji su svjedočili pred Tribunalom i utvrditi mogući uticaj svjedočenja na njihovo blagostanje u dugoročnom smislu.

Zašto se od mene traži da učestvujem i da li moram da učestvujem?

Od svih osoba koje su pozvane da svjedoče pred Tribunalom, nasumično je izabrano oko 300 svjedoka. Prilikom odabira, SŽS i UNT su uzeli u obzir starosnu dob svjedoka, spol, predmet u kojem su pozvani da svjedoče, da li su svjedočili ili ne, koliko puta su svjedočili, te zemlju prebivališta. Ako ste pozvani da učestvujete u ovoj studiji, to je zato što ste uvršteni u preliminarni odabir.

Na Vama je da odlučite da li želite učestvovati ili ne. Ako odlučite učestvovati, dobit ćete obrazac o pristanku koji sadrži osnovne informacije o studiji i pravima učesnika. Slobodni ste da se povučete u bilo koje vrijeme bez predočavanje bilo kakvog razloga.

Kako će studija biti sprovedena?

Tokom perioda od 2013.-2014. godine, SŽS namjerava sprovesti osobne razgovore sa oko 300 svjedoka koji prebivaju u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Srbiji i Kosovu. Razgovor će uključivati upitnik koji prvenstveno sadrži pitanja sa više ponuđenih odgovora i nekoliko pitanja otvorenog tipa. Učesnici će biti u mogućnosti da daju svoje odgovore na papiru ili elektronski. Osoblje SŽS-a će pružiti pomoć ukoliko to bude bilo potrebno. Prilikom odgovaranja na pitanja otvorenog tipa, osoblje SŽS-a će snimati razgovor na traku.

Jednom kada se razgovori obave i unesu u elektronsku bazu podataka, istraživači UNT-a će analizirati prikupljene podatke. Predviđeno je da SŽS i UNT pripreme i objave završni izvještaj sa rezultatima istraživanja.

Koje će se teme razmatrati tokom razgovora?

Da bi se bolje razumio uticaj svjedočenja, napravljen je upitnik koji pokriva različite oblasti općeg stanja svjedoka uključujući bezbjednost, socio-ekonomske prilike, fizičko zdravlje i psihičko zadovoljstvo. Pitanja ispituju posljedice koje je svjedočenje ostavilo na Vas kao osobu. Vaš je izbor da li ćete odgovoriti na bilo koje od tih pitanja.

Da li je moje učešće tajno?

Da. Identitet učesnika neće biti otkriven UNT-u ili javnosti. Samo će osoblje SŽS-a znati Vaše ime i adresu. Samo će osoblje SŽS-a obavljati razgovor sa Vama. Bit će Vam dodijeljena šifra pod kojom se vodi razgovor; Vaše ime neće pisati u dosijeu niti će se pojavljivati na audio snimku. Dok se bude čekalo da osoblje SŽS-a obavi prijepis, audio snimci odgovora na pitanja otvorenog tipa će biti čuvana u sefu SŽS-a kojem će moći pristupiti samo osoblje SŽS-a. Nakon prijepisa, audio snimci će biti uništeni. Vi ćete ostati anonimni u svim rezultatima studije, publikacijama i prezentacijama, a svi lični podaci će ostati zaštićeni.

Da li ću imati nekih troškova vezano za učešće?

Ne. Osoblje SŽS-a će putovati do mjesta Vašeg prebivališta ili nekog drugog mjesta, za koje Vi smatrate da je odgovarajuće za obavljanje razgovora sa Vama.

Koja je moguća korist?

Vaše učešće je dobrovoljno i nećete dobiti nikakvu naknadu/isplatu. Dobit ćete priliku da govorite o pozitivnim i negativnim aspektima Vašeg iskustva u svojstvu svjedoka pred Tribunalom. Dijeleći svoju priču doprinit ćete boljem razumjevanju uticaja koje svjedočenje ima na svjedoke, što će biti od velike važnosti za razvoj službi za podršku za buduće svjedoke i druge sudove.

Koji su mogući rizici?

Odgovarajući na pitanja o Vašem svjedočenju, prisjećat ćete se događaja iz rata, te perioda prije i nakon svjedočenja kao i samog svjedočenja. Oboje, tj. prisjećanje na traumatske događaje iz rata kao i prisjećanje na svjedočenja mogu pokrenuti emocionalne i tjelesne reakcije. Razgovor može biti zaustavljen u bilo kom trenutku, naročito ako ne želite da nastavite. Ako osjetite da Vam je razgovor prčinio bilo kakvu neugodu i štetu, i u svojoj okolini nemate nikoga ko bi Vam pružio odgovarajuću podršku, SŽS će nastojati da Vas uputi na lokalnu ustanovu ili organizaciju za daljnju pomoć, ako je to potrebno.

Tko će sprovoditi ovu pilot studiju?

Ovu pilot studiju će sprovoditi SŽS u bliskoj saradnji sa UNT.

Služba za žrtve i svjedoke (SŽS), kao sastavni dio Sekretarijata Tribunala, doprinosi njegovom efikasnom djelovanju organizujući dolazak svjedoka, bilo da su pozvani od strane Vijeća, Tužilaštva ili Odbrane. Osnovana 1994. godine, Služba nastoji osigurati da svi svjedoci mogu svjedočiti sigurno i bezbjedno, i da iskustvo svjedočenja ne rezultira dodatnom štetom, patnjom ili traumatizacijom svjedoka.

Kako bi se osigurala pouzdanost i punovažnost procesa istraživanja, SŽS je sklopio saradnju sa akademskim osobljem sa Fakulteta političkih nauka i psihologije **Univerziteta North Texas (UNT)**. Pri Fakultetu političkih nauka su smješteni Castleberry mirovni institut i program za mirovne studije, i oba sprovode najnovija naučna istraživanja kako bi unaprijedili naše razumijevanje zašto nastaju sukobi, kako učiniti sukobe manje destruktivnim, te kako izgraditi dugotrajniji mir nakon oružanog sukoba. Fakultet psihologije je jedan od rijetkih fakulteta u Sjedinjenim Državama sa tri programa akreditovana od strane Američkog udruženja psihologa, uključujući kliničku psihologiju, savjetodavnu psihologiju i kliničku zdravstvenu psihologiju. Njegov program je fokusiran na obuku univerzitetskog istraživačkog osoblja i naučnika-praktičara.

Ko finansira ovu studiju?

Kako SŽS i UNT nisu u mogućnosti da potpuno finansiraju studiju već samo mogu angažovati vlastiti kadar, implementacija ove pilot studije uglavnom ovisi o izvanjskom finansiranju. Dobrovoljni prilozi mogu biti prihvaćeni samo od onih pojedinaca, zemalja i organa koji su u skladu sa načelom Ujedinjenih Nacija o donacijama.

Ako trebate dodatne informacije o ovoj istraživačkoj studiji, molimo Vas da kontaktirate Službu za žrtve i svjedoke na sljedeće brojeve telefona:

Ured u Hagu +31 70 512 88 77
Ured u Sarajevu +387 33 568 560; +387 33 568 562 or
Email adresu vwspilotstudy@un.org
Također možete posjetiti web stranicu www.icty.org

Nadamo se da ćete biti voljni podijeliti svoja razmišljanja i komentare o Vašem iskustvu svjedoka pred Tribunalom. Vaše mišljenje i povratna informacija su nam od velikog značaja.

Mnogo Vam hvala što ste odvojili vrijeme da pročitate ovu brošuru!

United Nations
Ujedinjene nacije

International Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia

Međunarodni krivični sud
za bivšu Jugoslaviju